ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

อัตลักษณ์และตัวตนของผู้หญิงสีซู 3 รุ่น: กรณีศึกษา

ประสบการณ์ชีวิตผู้หญิงลีซูคนหนึ่ง

ผู้เขียน

นางอรอนงค์ แสนยากุล

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนซ์

อาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษา วิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้หญิงสีซูสามรุ่นโดยมุ่งวิเคราะห์ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์และตัวตน โดยศึกษาว่าปัจจัยทางสังคมไทย สังคมลีซู และความเป็น ผู้หญิง ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้หญิงสีซูสามรุ่นอย่างไร ทั้งนี้ศึกษาจากนโยบายของรัฐ และ สังคมไทยพื้นราบที่รับผ่านทางการศึกษาและการปฏิสัมพันธ์ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และความ เชื่อของสีซู ผลการศึกษาพบว่า

อัตลักษณ์ความเป็นไทย มีกระบวนการสร้างโดยผ่านนโยบาย การพัฒนา และการศึกษา จะ พบว่ารัฐมีนโยบายการกลืนชาติพันธุ์ให้เป็นไทย โดยผ่านการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ และการศึกษา เช่น การเปลี่ยนชื่อ นามสกุล ให้เป็นชื่อไทย ในสมัยรุ่นย่าใช้ชื่อและนามสกุล เป็นภาษาลีซู เนื่องจากไม่ได้ติดต่อสัมพันธ์กับรัฐ พอรุ่นแม่มีนโยบายรัฐเข้ามาหลายอย่างเช่น ด้านความมั่นคง ด้านการพัฒนา และด้านการศึกษา มีการตั้งชื่อให้กับนักเรียนและชาวบ้าน สิ่งที่ตามมาคือชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาทำให้ยากต่อการจำชื่อและนามสกุลของตนเอง ในส่วนของผู้หญิงส่วน ใหญ่ต้องการให้คงชื่อชนเผ่า ซึ่งชื่อชนเผ่ามีที่มา มีความหมายและมีคุณค่า

อัตลักษณ์ความเป็นลีซูถูกสร้างโดยสังคม ผ่านกระบวนการกล่อมเกลาต่างๆ ทางสังคม เช่น พิธีกรรม ความเชื่อ การแต่งกาย และภาษา และการให้คุณค่า ความหมายต่อสิ่งเหล่านี้ เมื่อ เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงกับคนสามรุ่น ในรุ่นย่า มีวิถีชีวิตแบบสังคมสีซูแท้ มีการปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของสังคม การกำหนดบทบาทของหญิงชาย ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิงรุ่นย่า และรุ่นแม่ทุกคนจะต้องแต่งกายตามแบบสีซู ในรุ่นลูกมีการติดต่อและสัมพันธ์กับสังคมภายนอก มากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงการแต่งกาย ระบบการผลิต ระบบความเชื่อ

อัตลักษณ์ความเป็นผู้หญิงในสังคมลีซู มีการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นหญิงโดยผ่าน โครงสร้างสังคม ความเชื่อ พิธีกรรม และกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม เพื่อควบคุมพฤติกรรม ของคนในสังคม โดยเฉพาะผู้หญิง ลักษณะที่ดีของผู้หญิงต้องขยันทำงาน มีความอดทน สามารถ เย็บปักถักร้อย เป็นคนที่ดูแลงานในบ้าน จากการศึกษาพบว่าสถานภาพของผู้หญิงลีซูจะต่ำกว่า ซึ่ง จะพบได้จากโครงสร้างทางสังคม เพราะว่าโครงสร้างทางความเชื่อผู้ที่มีบทบาทและสามารถเข้าถึง เทพอำนาจสูงสุดจะเป็นผู้ชาย และยังเป็นศูนย์กลางอำนาจ หมายถึงเป็นแหล่งความรู้ที่ผู้ชายสามารถ ที่จะมาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขณะเดียวกันกันผู้หญิงออกจากศูนย์กลางอำนาจและ แหล่งความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดระบบชายเป็นใหญ่

ความพยายามสร้างอัตลักษณ์ที่แตกต่างหลากหลาย โดยสถาบันต่างๆ ในสังคมปิตาธิปไตย ทั้งสังคมลีซู และสังคมไทย เป็นกระบวนการซับซ้อนและมีกลไกที่แยบยล ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ ในการกำหนดและจำกัดบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงให้เป็นรองผู้ชาย แม้ว่าบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองเปลี่ยนไป ดังสะท้อนจากชีวิตผู้หญิงลีซู 3 รุ่น อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างบางครั้ง ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อตัวตนของผู้หญิง ส่งผลให้ผู้หญิงลีซูมีตัวตนที่ขาดวิ่น และเลื่อนไหล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright © by Chiang Mai University All rights reserved

Thesis Title Lisu Women's Identity and Self over Three Generations:

A Case Study of the Life Experience of a Lisu Woman

Author Mrs. Ornanong Saenyakul

Degree Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor Lecturer Shalardchai Ramitanondh

ABSTRACT

This thesis is an analytical study of the experience of three generations of Lisu women. The researcher has emphasized analysis of the process of creating identity, self, and womanhood under the structure of Thai and Lisu society. Factors influencing the way of life of these three generations of Lisu women include state policy, Thai society, Lisu society, culture, ceremonies, and beliefs.

Thai identity is constructed through policies, development, and education. The state has a policy of assimilation through various projects and education. Ethnic Lisu names are changed into Thai names for Example my grandmother was able to retain her Lisu name, as she did not come into contact with the state. During my mother's generation, state policy began to affect her life, and students in schools and ordinary villagers were assigned Thai names. As a result, most Lisu people, who had not studied the Thai language, had a hard time remembering the Thai names that had been assigned to them. Most Lisu women, in particular, wished to retain their Lisu names, which had meaning and value.

Lisu identity is constructed by Lisu society through a processes of socialization such as ceremonies, beliefs, way of dressing, and language. When comparing the changes experienced by women from three generations, in my grandmother's generation, she lived the real Lisu way, following the laws of Lisu society, including the way of dressing and traditional gender roles. It was expected of women in both my grandmother's and my mother's generation that they should dress the Lisu way. This changed in my generation. The way of dressing and way of life was more influenced by the outside world.

The identity of women in Lisu society is created through the social structure, through beliefs, ceremonies, and through socialization. This is done in order to control the behavior of people within the society, particularly women. Valved characteristics of Lisu women include diligence, patience, embroidery and sewing skills, and homemaking. From this study, we can see that the status of Lisu women is lower than that of men. This can be seen from the social structure, because it is men who have and ability to access power. Males are still the center of power. This gives men a space in which they can learn and exchange experiences. Women are far from the center of power and spaces of learning, which is symptomatic of patriarchy.

The construction of identities by various institutions under patriarchal societies—Lisu and Thai societies—is a very complex process. This process of identity construction aims at controlling women's roles, restraining women in their

traditional spheres, and maintaining women in a subordinated position within changing social, economic, cultural, and political contexts. These constructions of identity are reflected clearly in the changes in the ways of lives of the three Lisu women in this study. These complex constructed identities have resulted in inconsistencies in these women's concepts of self. Most of the time, their senses of self are fragmented and fluid.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright © by Chiang Mai University All rights reserved